

Nr 47

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1968/69 till studiesociala ändamål jämte motioner.

(2:a avd.)

DRIFTBUDGETEN

Åttonde huvudtiteln

Studiesociala ändamål

1) **Centrala studiehjälpnämnden m. m.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1, bilaga 10 (punkt H 1, s. 389—390 i utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden för den 3 januari 1968) föreslagit riksdagen att till Centrala studiehjälpnämnden m. m.: Avlöningar för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 2 172 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen I: 455 av herr *Lars Larsson* vari hemställts att riksdagen måtte besluta att till Centrala studiehjälpnämnden m. m.: Avlöningar för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 2 254 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 528 av herr *Blomquist m. fl.* och II: 566 av herr *Carlshamre* vari hemställts att riksdagen måtte bifalla det av centrala studiehjälpnämnden äskade anslaget till kurativ verksamhet vid studiemedelsnämnderna på 82 000 kr./budgetår,

dels de likalydande motionerna I: 541 av fröken *Stenberg* och fru *Nilsson* samt II: 684 av herr *Nilsson* i Tvärålund *m. fl.* vari hemställts att riksdagen måtte *dels* i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att kurativ verksamhet må bedrivas vid studiehjälpnämnderna och ökas i enlighet med centrala studiehjälpnämndens förslag, *dels* till Centrala studiehjälpnämnden m. m.: Avlöningar för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 2 254 000 kr.

Utskottet. Centrala studiehjälpsnämnden har för nästa budgetår begärt en förstärkning med i runt tal 40 000 kr. av det belopp om 41 000 kr. som för innevarande budgetår får disponeras för försöksverksamhet med rådgivande och kurativ verksamhet. Föredragande statsrådet har emellertid hänvisat till att statsbidrag numera utgår till de studerandes organisationer för kurativ verksamhet och att därför medel ej längre bör beräknas för dylik verksamhet vid studiemedelsnämnderna. I samtliga under denna punkt redovisade motioner anses att ifrågakommande verksamhet vid studiemedelsnämnderna bör finnas kvar och att den centrala nämndens förslag om en ökning av anslagsmedlen för ändamålet med 41 000 kr. bör bifallas.

Utskottet får i denna fråga först framhålla att några organisatoriska ändringar som inskränker nämndernas möjligheter att så omsorgsfullt och snabbt som möjligt handlägga sina arbetsuppgifter inte får ifrågakomma. Enligt vad utskottet inhämtat disponeras de medel som nu står till förfogande för försöksverksamhet med rådgivande och kurativ verksamhet i regel till anställande av arvodister med social utbildning eller erfarenhet av socialt arbete. Sådana ansökningar där man har anledning att förmoda att ett studiemisslyckande är på väg eller redan inträffat tas om hand av dessa arvodister, som gör den utredning som erfordras för ansökningens behandling i nämnden. I samband därmed tar tjänstemannen i mån av behov kontakt med den sökande och hänvisar honom till studierådgivning, studentkurator, länsarbetsnämnd eller annat organ med socialkurativa uppgifter. Ofta tar tjänstemannen även kontakt med den myndighet eller det organ som bedömes bäst kunna ta hand om sökanden och hans problem. Enligt utskottets mening är de arbetsuppgifter som nu beskrivits av den art att de bör ingå i den normala verksamheten vid studiemedelsnämnderna. Däremot bör det inte vara dessa nämnders uppgift att ta hand om den i verklig mening socialkurativa verksamhet som ibland kan behövas.

Beteckningen »kurativ» verksamhet som använts både i regleringsbrevet för innevarande budgetår och propositionen kan uppenbarligen ges olika innebörd. Utskottet har med vad som sagts i det föregående velat göra en klar skillnad mellan å ena sidan en i verklig mening socialkurativ verksamhet, som inte bör bedrivas vid nämnderna, och å andra sidan en utredande verksamhet vid nämnderna som inte bara utnyttjas som underlag för beslut av nämnderna utan också för rådgivande, remitterande och kontaktförmedlande verksamhet i kurativt syfte. Sistnämnda verksamhet bör som redan sagts alltjämt förekomma vid nämnderna. I den mån däremot verksamheten vid någon nämnd sträckt sig längre i detta hänseende och omfattat direkt socialkurativt arbete bör en ändring nu ske.

Vad så angår anslagsberäkningen för nästa budgetår får utskottet erinra om att behovet av medel under detta anslag är särskilt svårt att beräkna, eftersom det är beroende av vilket antal ansökningar som skall behandlas av nämnderna. Den situationen uppkommer därför ofta att medgivande att överskrida anslaget måste lämnas i efterhand. Mot denna bakgrund är det för utskottet väsentligast att med anledning av vad som anförts i motionerna klargöra — som skett ovan — vilka arbetsuppgifter på det kurativa området som enligt utskottets mening ankommer

på nämnderna. I den mån nämndernas sekreterarpersonal på grund av arbetsmängden inte kan fullgöra dessa »kurativa» uppgifter utan att behandlingen av inkommande ansökningar försenas, bör det enligt utskottets mening inte möta något hinder att särskild personal även i fortsättningen liksom hittills finnes anställd för dessa uppgifter.

Med hänsyn till den höjning av anslaget med mer än $\frac{1}{2}$ milj. kr. som föreslås i propositionen och till vad nyss anförts om svårigheterna att i förväg beräkna medelsbehovet anser sig utskottet inte böra ifrågasätta någon ändring i den av Kungl. Maj:t gjorda anslagsberäkningen. Vad utskottet anför i anledning av motionerna bör av riksdagen ges till känna för Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 455, I: 528 och II: 566 samt I: 541 och II: 684, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Centrala studiehjälpsnämnden m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 2 172 000 kr.,

2. att riksdagen i anledning av motionerna I: 455, I: 528 och II: 566 samt I: 541 och II: 684, samtliga motioner i vad de avser frågan om kurativ verksamhet vid studiemedelsnämnderna, ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anför.

2) **Centrala studiehjälpsnämnden m. m.: Omkostnader m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna H 2—H 7, s. 390—394) hemställer utskottet

1. att riksdagen till *Centrala studiehjälpsnämnden m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 1 065 000 kr.,

2. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att besluta att kostnader för studielån och återbetalningspliktiga studiemedel förskottsvis får bestridas ur förslagsanslaget *Studiebidrag m. m.*,

3. att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

a) till *Studiebidrag m. m.* ett förslagsanslag av 456 000 000 kr.,

b) till *Brevskolestipendier* ett reservationsanslag av 100 000 kr.,

c) till *Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti* ett förslagsanslag av 15 000 000 kr.,

d) till *Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån* ett förslagsanslag av 700 000 kr.,

e) till *Bidrag till avlöande av föreståndare vid elevhem vid gymnasier m. m.* ett förslagsanslag av 250 000 kr.

3) **Bidrag till hälso- och sjukvård samt motionsverksamhet för studerande.** Kungl. Maj:t har (punkt H 8, s. 395—396) föreslagit riksdagen att till Bidrag till

hälso- och sjukvård samt motionsverksamhet för studerande för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 1 340 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I: 316 av herr *Schött m. fl.* och II: 400 av herr *Tobé m. fl.* vari hemställts att riksdagen måtte vid behandlingen av statsverkspropositionen åttonde huvudtiteln till Bidrag till hälso- och sjukvård samt motionsverksamhet för studerande för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 1 540 000 kr.

Utskottet. Efter förslag i propositionen nr 48 beslöts vid förra årets riksdag införandet av en statsunderstödd organisation för motionsverksamhet bland studerande. Till denna verksamhet har för innevarande budgetår under förevarande anslag beräknats ett belopp av 600 000 kr. Därvid har man utgått från en »aktivitetsnivå» som innebär att 25 procent av de studerande skall få ett motionstillfälle i veckan. Systemet innebär alltså att medelsbehovet påverkas dels av studerandantalet, dels av vilken aktivitetsnivå man räknar med. Det har förutsatts att den framtida utvecklingen av motionsverksamheten skall bli beroende av det intresse som visas från de studerandes sida.

Till stöd för yrkandet i motionerna I: 316 och II: 400 om anvisande av 200 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag har åberopats bl. a. ett yttrande från idrottens samarbetsnämnd i vilket uttalats att aktivitetsnivån stegvis måste höjas till 50 procent. En dylik höjning anses motivera en anslagshöjning med ytterligare 200 000 kr. Utskottet får med anledning härav framhålla att motionsaktiviteten innevarande budgetår enligt vad utskottet inhämtat långt ifrån uppnått den genomsnittsnivå av 25 procent som förutsattes vid anslagsberäkningen i fjolårspropositionen. Utskottet delar den uppfattning som ligger till grund för Kungl. Maj:ts förslag i år, nämligen att man inte har anledning att för nästa budgetår räkna med en så snabb ökning av motionsaktiviteten att man kommer över 25 procents-nivån. Utskottet avstyrker därför motionerna och tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 316 och II: 400 till *Bidrag till hälso- och sjukvård samt motionsverksamhet för studerande* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 1 340 000 kr.

Stockholm den 19 mars 1968

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 48.

Reservation

vid *punkten 3* (Bidrag till hälso- och sjukvård samt motionsverksamhet för studerande av herr *Tobé* (fp)).